

Załącznik nr 3
do „Założeń merytorycznych i organizacyjnych
opracowania –Informacji o działalności IOŚ w 2011 r.”

Badanie stanu środowiska

Informacja obejmująca wskazaną tematykę powinna zawierać odpowiedzi na postawione poniżej pytania oraz wypełnione zestawienia tabelaryczne.

- I. W zakresie przedstawienia działalności badawczej oczekujemy przekazania w ustawowym terminie (do 15 lutego) wypełnionych sprawozdań **OŚ-2a** (wg aktualnego wzoru), które zostaną wykorzystane do opracowania zestawienia w zakresie liczby stacji, stanowisk pomiarowych działających w poszczególnych podsystemach monitoringu, a także w rozdziale opisującym problematykę laboratoriów (patrz zał. nr 4).

Jednocześnie prosimy o przedstawienie informacji dotyczących zadań przyjętych do realizacji w Wojewódzkich Programach Monitoringu Środowiska i Aneksach do tych programów, zatwierdzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska poprzez opracowanie dla każdego podsystemu punktów 1-5:

1. podać liczbę stanowisk lub punktów pomiarowych, obsługiwanych przez WIOŚ, w których zaplanowano pomiary na rok 2011 oraz w których zrealizowano pomiary wg tabel, o których mowa w punktach 1a) – 1 f) dla monitoringu jakości powietrza, depozycji całkowitej zanieczyszczeń, wód powierzchniowych, pól elektromagnetycznych, wód podziemnych i jakości gleb. W przypadku monitoringu hałasu należy opisowo potwierdzić wykonanie programów określonych w WPMS oraz przedstawić charakterystykę odstępstw od programu pomiarowego przyjętego na rok 2011 wraz z podaniem przyczyn tych odstępstw.
2. podać przykłady ciekawych sieci lokalnych oraz rozwiązań w zakresie ich koordynacji
3. wskazać odstępstwa w zakresie ocen stanu poszczególnych elementów środowiska
4. podać przykłady zastosowanych technik modelowania i prezentowania wyników ocen w układzie przestrzennym.
5. przedstawić podsumowanie realizacji programów w 2011 r. wraz z charakterystyką głównych problemów związanych z realizacją programu.

1.a) Monitoring jakości powietrza

Parametr	Typ pomiaru	Liczba stanowisk pomiarowych <u>WIOŚ</u> zaplanowanych na rok 2011 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba stanowisk pomiarowych <u>WIOŚ</u> , w których zrealizowano pomiary w 2011 r. uzyskując procent ważnych danych (k_s) ¹⁾ :			Suma poz. 4,5 i 6
			$k_s \geq 90\%$	$75\% \leq k_s < 90\%$	$k_s < 75\%$	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Al(PM10)	manualny	-	-	-	-	-
As(PM10)	manualny	4	2	1	1	4
benzen	automatyczny	1	-	-	1	1
	manualny	-	-	-	-	-
	pasywny	-	-	-	-	-
benzo(a)piren	manualny	4	3	1	-	4
benzo(a)antracen	manualny	1	-	1	-	1
benzo(b)fluoranten	manualny	1	-	1	-	1
benzo(j)fluoranten	manualny	1	-	1	-	1
benzo(k)fluoranten	manualny	1	-	1	-	1
dibenzo(a,h)antracen	manualny	1	-	1	-	1
Cd(PM10)	manualny	4	2	1	1	4
CO	automatyczny	2	-	2	-	2
	manualny	-	-	-	-	-
Cr(PM10)	manualny	4	2	1	1	4
Cu(PM10)	manualny	-	-	-	-	-
etylobenzen	automatyczny	1	-	-	1	1
	manualny	-	-	-	-	-
formaldehyd	manualny	-	-	-	-	-
	pasywny	-	-	-	-	-
H2S	automatyczny	-	-	-	-	-
Hg	automatyczny	-	-	-	-	-
Hg(PM10)	manualny	-	-	-	-	-
indeno(1,2,3-cd)piren	manualny	1	-	1	-	1
ksylen	automatyczny	1	-	-	1	1
	manualny	-	-	-	-	-
m,p-ksylen	automatyczny	1	-	-	1	1
NH3	manualny	-				
Ni(PM10)	manualny	4	2	1	1	4
NO	automatyczny	4	2	1	-	3
NO2	automatyczny	4	2	1	-	3
	manualny	-	-	-	-	-
	pasywny	-	-	-	-	-
NOx	automatyczny	4	2	1	-	3

O3	automatyczny	4	4	-	-	4
o-ksylen	automatyczny	1	-	-	1	1
Pb(PM10)	manualny	4	2	1	1	4
PM10	automatyczny	2	1	1	-	2
	manualny	4	1	2	1	4
PM2.5	automatyczny	1	1	-	-	1
	manualny	3	2	1	-	3
SO2	automatyczny	3	1	3	-	4
	manualny	-	-	-	-	-
	pasywny	-	-	-	-	-
toluen	automatyczny	1	-	-	1	1
	manualny	-	-	-	-	-
Suma końcowa	manualny	37	16	15	6	37
	pasywny	-	-	-	-	-
	automatyczny	30	13	9	6	28

¹⁾ Przy obliczaniu procentu ważnych danych nie uwzględnia się utraty danych z powodu okresowej kalibracji lub rutynowej konserwacji sprzętu.

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok. Należy wyjaśnić przyczyny niepełnych serii pomiarowych jeśli takie przypadki zaistniały.

W 2011 r. kontynuowano badania jakości powietrza z wykorzystaniem sieci automatycznych stacji pomiarowych jakości powietrza. W ramach tej sieci - dokonano zmiany lokalizacji stacji semimobilnej (z Żar do Sulęcina) oraz wyłączono z eksploatacji stację w Słubicach. Ze względu na awarię analizatora tlenków azotu i brak środków finansowych na jego naprawę nie wykonano kompletnych pomiarów w Gorzowie Wlkp. na stacji przy ul. Kosyn. Gdyńskich, natomiast udało się uruchomić dodatkowo analizator SO₂ w Smolarach Bytnickich. Ponadto w ciągu roku wystąpiły długotrwałe awarie analizatora pomiarów węglowodorów – BTX.

W „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego na lata 2010-2012” nie przewidziano wykonywania oznaczeń metali w pyle zawieszonym PM10 na stacji badań zanieczyszczeń powietrza w Zielonej Górze. Zostały one ujęte dopiero w Aneksie nr 1 do Programu, zatwierdzonym w lutym ubiegłego roku, natomiast budżet jakim dysponowało Laboratorium został określony na początku 2011 roku i nie stwarzał możliwości na wykonanie ww. badań ze względu na wysokie koszty. Ustalono, że badania te zostaną wykonane w 2012 roku.

W raporcie pt. „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009-2010” oraz na stronie internetowej WIOŚ w układzie przestrzennym przedstawiono lokalizację stacji pomiarowych powietrza, klasyfikację wynikową stref wg rocznej oceny jakości powietrza i przestrzenny rozkład chemizmu opadów atmosferycznych.

Realizacja większości planowanych oznaczeń została wykonana zgodnie z Aneksem nr 1 do Programu WPMS. Niewykonanie niektórych oznaczeń wiązało się z dużą awaryjnością sprzętu (ponad 5 lat eksploatacji) oraz niewystarczającymi środkami finansowymi WIOŚ na naprawy. W 2012 roku planowane jest zwiększenie potencjału pomiarowego WIOŚ poprzez

budowę nowej stacji w Żarach, zakup analizatora BTX do pomiarów węglowodorów i pobornika pyłu PM10 oraz uwzględnienie w planowanym budżecie wykonania szerszego zakresu oznaczeń.

1.b) Depozycja całkowita zanieczyszczeń

Parametr	Liczba stanowisk pomiarowych WIOŚ zaplanowanych na rok 2011 wg WPMŚ i Aneksów do WPMŚ	Liczba stanowisk pomiarowych WIOŚ , w których zrealizowano pomiary w 2011 r. uzyskując procent ważnych danych (k_s) ¹⁾ :			Suma poz. 3,4 i 5
		$k_s \geq 90\%$	$75\% \leq k_s < 90\%$	$k_s < 75\%$	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Hg					
As					
Cd					
Ni					
benzo(a)piren					
benzo(a)antracen					
benzo(b)fluoranten					
benzo(j)fluoranten					
benzo(k)fluoranten					
indeno(1,2,3-cd)piren					
dibenzo(a,h)antracen					

¹⁾ Przy obliczaniu procentu ważnych danych nie uwzględnia się utraty danych z powodu rutynowej konserwacji sprzętu.

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na dany rok. Należy wyjaśnić przyczyny niepełnych serii pomiarowych jeśli takie przypadki zaistniały

1. c) Monitoring wód powierzchniowych

W przypadku monitoringu wód powierzchniowych informacja na temat wykonanego programu badań powinna zostać przekazana w tabelach zamieszczonych w pliku „Wody_program_i_oceny”, przekazanym w wersji elektronicznej w załączniku do niniejszych wytycznych. Struktura tabel odpowiada tabelom nr 5 oraz 3 z Aneksów nr 1 do WPMŚ (odpowiednio tabela „Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo kontrolnych monitoringu (...) w roku 2011” oraz tabela „Program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu (...)”, przy czym w tabeli nr 3 dodano kolumnę z „Kod JCW”.

Na pełen plik składają się 24 tabele zapisane w osobnych arkuszach (po 6 tabel dla każdej kategorii wód).

Nazwy arkuszy odpowiadają końcówkom numerów tabel z WPMŚ, uzupełnionym o wyróżnik literowy a, b lub c. Tabele zapisane w arkuszach o numerach rozpoczynających

się od cyfry „1” dotyczą rzek, od cyfry „2” - jezior, od cyfry „3” – zbiorników zaporowych, zaś od cyfry „4” – wód przejściowych i przybrzeżnych. Druga cyfra w nazwie arkusza oznacza: „3” – tabela z przypisanymi do ppk kodami programów, „5” – tabela ze szczegółowych programem badań:

1.3 – Program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek

1.5 – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek w roku 2011

2.3 – Program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu jezior

2.5 – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu jezior w roku 2011

3.3 – Program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu zbiorników zaporowych

3.5 – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu zbiorników zaporowych w roku 2011

4.3 – Program badań w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu wód przejściowych i przybrzeżnych

4.5 – Szczegółowy program badań w punktach pomiarowo kontrolnych monitoringu wód przejściowych i przybrzeżnych w roku 2011

Każda z powyższych tabel powtarza się w pliku 3 razy, przy czym każda z jej wersji (a, b, c) pełni inną rolę:

Tabela z wyróżnikiem a) – zawiera zakresy pomiarowe przedstawione w WPMS i jest nieedytowalna dla pracowników WIOŚ.

Tabela z wyróżnikiem b) – zawiera informacje nt. zrealizowanego programu; tabelę wypełnia WIOŚ, zgodnie z poniższymi zasadami:

W tabeli 1.3.b, 2.3.b, 3.3.b oraz 4.3.b należy w pola kolumn E-O („Program realizowany w punkcie monitoringu”) wpisać odpowiednie kody kategorii wód (RW, RWS, LW, LWS itd.), jeśli zrealizowany program monitoringu pozwoli na wykonanie zaplanowanej w WPMS oceny. W przypadku, gdy uzyskany w wyniku przeprowadzonego w roku 2011 programu badań zestaw danych nie pozwala na wykonanie oceny, pole należy zostawić puste.

W tabeli 1.5.b, 2.5.b, 3.5.b oraz 4.5.b należy wpisać ilość wyników uzyskanych w poszczególnych ppk dla monitorowanych wskaźników. W przypadku, gdy w roku 2011 nie przebadano w danym ppk któregoś wskaźnika, w pole należy wstawić myślnik.

Tabela z wyróżnikiem c) – tabela podsumowująca, wskazująca na różnice pomiędzy planem prezentowanym w WPMS, a zrealizowanym programem; tabela wypełnia się automatycznie.

Po wypełnieniu tabel z wyróżnikiem b) należy dokonać analizy tabel z wyróżnikiem c) i wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanego na rok 2011. Wyjaśnienia należy podać w tekście sprawozdania z działalności.

WIOŚ w Zielonej Górze wykonał badania wszystkich zaplanowanych rzek, we wszystkich wyznaczonych punktach pomiarowo-kontrolnych. Odstępstwa dotyczą jedyne ilości pomiarów wykonywanych w poszczególnych punktach.

W toku realizacji zadań wystąpiły problemy z pobraniem niektórych próbek wody spowodowane trudnymi warunkami hydrologiczno-meteorologicznymi (np. brak dostępu ze względu na wysoki stan wód lub brak wody w cieku) - nie pobrano 2 próbek wody w styczniu i lutym 2011 r. na Kanale Konotop.

W 4 ppk: Jabłonna - ujście do Odry (m. Laskowo), Skroda - ujście do Nysy Łużyckiej (na południe od m. Przewoźniki), Wełnica - m. Żenichów, Nysa Łużycka - poniżej Gubina nie zostały oznaczone makrofity, co było spowodowane brakiem minimalnej ilości gatunków roślin wymaganych do obliczenia makrofitowego indeksu rzeczno (MIR). W wymienionych ppk zostały zamiennie przeprowadzone badania fitobentosu. W rzece Żółta Woda dodatkowo, oprócz makrofitów, został oznaczony fitobentos, gdyż ilość oznaczonych gatunków roślin może być niewystarczająca do otrzymanie wiarygodnego wyniku MIR. Ze względu na nie wdrożenie przez GIOŚ metodyk badania makrobezkręgowców w jeziorach nie zostały zrealizowane

W przypadku zbiorników posiadających kilka głęboczków, oznaczenia chlorofilu „a” i fitoplanktonu wykonywano tylko na jednym głęboczku danego jeziora. W związku z tym spośród zaplanowanych 24 punktów, wykonano oznaczenia w 13 punktach.

W ramach współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Gorzowie Wlkp. w 2011 roku realizowano wspólnie badania rzeki Obrzycy w punkcie – ujście do Odry w miejscowości Sadowa. W ramach tej współpracy realizowane były oznaczenia wskaźników, których Laboratorium WIOŚ nie było w stanie wykonać. Na rzecz WSSE realizowano oznaczenia ogólnego węgla organicznego oraz azotu Kjeldahla.

Odstępstwa dotyczyły również badań substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających (według KOM 2006/0129 COD). Na 2011 rok zaplanowano badanie tych substancji w ramach monitoringu diagnostycznego na 11 rzekach oraz 7 jeziorach, natomiast, z uwagi na ograniczenia finansowe, wykonano badania jedynie w 6 punktach na następujących ciekach:

- Zimna Woda (Zimny Potok) - powyżej ujścia Łączy (m. Wysokie),
- Lubsza - ujście do Nysy Łużyckiej (m. Gubin),
- Nysa Łużycka - poniżej Gubina,
- Odra - m. Kostrzyn,
- Warta - m. Kostrzyn,
- Noteć - m. Santok.

W ciekach: Zimnej Wodzie, Lubszy, Nysie Łużyckiej, Odrze w Połęcku, Odrze w Kostrzynie, Warcie, Ilance, Pliszce, Obrze i Noteci oraz jeziorach: Wielkim Dobiegniewskim, Ostrowica, Radęcino, Lubowo, Głębokim, Niestysz oraz Wilkowskim oznaczane były związki (C10-C13 – chloroalkany, chlorfenwinfos, chlorpyrifos, trifluralina,

DEHP, nonylofenole, oktylofenole, kation tributyllocyny) przez wykonawcę zewnętrznego z częstotliwością 4 razy w roku. Poboru próbek do tych oznaczeń wykonywał WIOŚ w Zielonej Górze.

W związku z brakiem możliwości oznaczania przez laboratorium WIOŚ difenyleoeterów bromowanych wskaźnik ten w wodach rzek i jezior nie był oznaczany.

W arkuszu Excel (tabela 1.5.b) kolumna AR – (Odra Kłopot) jest powtórzona, w związku z tym pozostała ona nie wypełniona. Właściwe dane dotyczące Odry w Kłopotcie są umieszczone w kolumnie AH.

W raporcie pt. „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009-2010” oraz na stronie internetowej WIOŚ w układzie przestrzennym przedstawiono oceny stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stan jednolitych części wód rzek w województwie lubuskim w 2009 i 2010 roku, oceny stanu ekologicznego, stanu chemicznego, stanu jednolitych części wód jezior w województwie lubuskim w 2009 r. oraz oceny eutrofizacji jednolitych części wód rzek i jezior na terenie województwa lubuskiego w latach 2008-2010.

1. d) Monitoring pól elektromagnetycznych

	Liczba punktów pomiarowych zaplanowanych na rok 2011 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba punktów pomiarowych, w których zrealizowano pomiary w 2011 r.
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.	15	15
Pozostałe miasta	15	15
Tereny wiejskie	15	15

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanych na dany rok

Nie wystąpiły odstępstwa od planowanej na 2011 rok ilości punktów pomiarowych w zakresie monitoringu pól elektromagnetycznych, zmiana dotyczyła jedynie korekty lokalizacji jednego punktu.

W roku 2011 r. jeden z pomiarów został wykonany dla innej lokalizacji niż zaplanowano w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego na lata 2010-2012”. Wcześniej zaplanowany pomiar nie został wykonany w miejscowości Borowina (obszar wiejski) ze względu na stwierdzony w terenie brak źródła promieniowania. Z tego powodu pomiar wykonano w położonej w pobliżu wsi Chichy, gdzie znajduje się maszt telefonii komórkowej. Liczba punktów pomiarowych w związku z tym nie uległa zmianie.

W raporcie pt. „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009-2010” w układzie przestrzennym przedstawiono lokalizację punktów pomiarowych PEM.

1.e) Monitoring wód podziemnych (program fakultatywny)

	Liczba punktów pomiarowych zaplanowanych na rok 2011 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba punktów pomiarowych, w których zrealizowano pomiary w 2011 r.
monitoring regionalny wód podziemnych		

obszary szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych (OSN)		
---	--	--

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanych na dany rok

W 2011 roku WIOŚ nie planował i nie uczestniczył w badaniach monitoringowych wód podziemnych. W raporcie pt. „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009-2010” oraz na stronie internetowej WIOŚ przedstawiono w układzie przestrzennym wyniki badań wykonanych przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach krajowego monitoringu wód podziemnych.

1. f) Monitoring jakości gleb (program fakultatywny)

	Liczba punktów pomiarowych zaplanowanych na rok 2011 wg WPMS i Aneksów do WPMS	Liczba punktów pomiarowych, w których zrealizowano pomiary w 2011 r.
Monitoring gleb		

Należy wyjaśnić odstępstwa od programu pomiarowego zaplanowanych na dany rok

W 2011 roku WIOŚ nie planował i nie uczestniczył w badaniach monitoringowych gleb.

1. g) W przypadku **monitoringu hałasu** należy opisowo przedstawić charakterystykę odstępstw od programu pomiarowego przyjętego na rok 2011.

W ramach monitoringu hałasu komunikacyjnego w 2011 roku pomiary wykonano na terenach nie objętych obowiązkiem wykonania map akustycznych. W 2011 r. w ramach monitoringu hałasu komunikacyjnego pomiary zrealizowano zgodnie z planem. Pomiary wykonano na 10 stanowiskach pomiarowych (w tym jeden punkt na potrzeby określenia poziomu długookresowego). Do pomiarów wykorzystano automatyczny system mobilnego monitoringu hałasu. W raporcie pt. „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009-2010” oraz na stronie internetowej WIOŚ przedstawiono w układzie przestrzennym lokalizację punktów pomiarowych monitoringu hałasu.

II. W zakresie informowania społeczeństwa i administracji publicznej prosimy:

a) wymienić materiały/oceny i publikacje (podać tytuły) o stanie środowiska opracowane przez WIOŚ w 2011 r. Proszę o podanie liczby: raportów (należy podać końcowych odbiorców), biuletynów, komunikatów, wywiadów udzielonych prasie, udziału w audycjach radiowych i telewizyjnych.

Pod pojęciem „raporty” należy rozumieć raporty o stanie środowiska, obejmujące kilka komponentów bądź jeden komponent wydane drukiem bądź udostępnione w Internecie (nie należy uwzględniać raportu mozaikowego). Pod pojęciem „biuletyny i komunikaty” należy rozumieć inne krótsze materiały drukowane bądź

publikowane w Internecie np. artykuły i informacje internetowe, w tym zestawienia wyników badań, ulotki.

Materiały o stanie środowiska opracowane przez WIOŚ w Zielonej Górze w 2011r.

Województwo	Raporty	Biuletyny i komunikaty	Informacje na podstawie art. 8a
LUBUSKIE	„Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009-2010”	Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2010 r. (w zakresie realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska),	Stan środowiska w powiecie ślubickim.
		Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie badań imisji wykonanych w 2010 r.	Stan środowiska w powiecie sulęcińskim.
		Ocena rzek w punktach pomiarowo-kontrolnych w 2010 r.	Informacja o stanie środowiska w Kostrzynie nad Odrą.
		Ocena stanu ekologicznego wód rzek i jezior badanych w 2010 r.	Stan środowiska w powiecie świebodzińskim.
		Ocena eutrofizacji wód rzek i jezior badanych w latach 2008-2010.	Stan środowiska w powiecie nowosolskim.
		Sprawozdanie z pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych wykonanych przez WIOŚ w 2010 r. wraz z informacją o źródłach promieniowania	Stan środowiska w powiecie wschowskim.
		Sprawozdanie z pomiarów poziomu hałasu w środowisku, przeprowadzonych przez WIOŚ w 2010 r.	Informacja o stanie środowiska w Kożuchowie.
		Opracowano zestawienia wyników badań wód granicznych za 2010 r. – dla potrzeb Grupy Roboczej „W-2” Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych	

Województwo	Raporty	Biuletyny i komunikaty	Informacje na podstawie art. 8a
		Ocena jakości wód podziemnych województwa lubuskiego w 2010 r.	
		Klasyfikacja stanu i potencjału ekologicznego wód rzek na terenie województwa lubuskiego w 2010 r.	
		Monitoring wód rzek będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w 2010 r.	
		Monitoring wód jezior będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w 2010 r.	
		Ocena stopnia eutrofizacji wód rzek na terenie woj. lubuskiego w latach 2008-2010	
		Ogólna ocena stopnia eutrofizacji wód jezior na terenie woj. lubuskiego w latach 2008-2010	
		Wyniki pomiarów natężenia promieniowania elektromagnetycznego przeprowadzonych na terenie woj. lubuskiego w 2010 r.	
		Badania hałasu komunikacyjnego w wybranych punktach na terenie województwa lubuskiego w 2010 r.	
Ogółem	1	16	7

Dystrybucja raportu „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009- 2010”

Lp.	Odbiorcy	książka (szt.)	CD (szt.)
1	Liga Ochrony Przyrody Zarząd Okręgu w Gorzowie Wlkp.	1	1
2	Wojewódzki Ośrodek Metodyczny – Biblioteka Pedagogiczna	2	2
3	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	30	
4	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	15	15
5	Lubuskie Kuratorium Oświaty	1	1
6	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego	1	1
7	Wyższa Szkoła Biznesu	1	1
8	Akademia Wychowania Fizycznego, Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej, Biblioteka	1	1
9	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	10	10
10	Zarząd i Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Zielonej Górze	10	10
11	Zarząd Województwa Lubuskiego	5	5
12	Sejmik Województwa Lubuskiego	30	30
13	Departament Rolnictwa, Środowiska i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego	2	2
14	Starostwa Powiatowe suma	10	10
15	Komenda Wojewódzka Policji	15	15
16	Stacja Chemiczno-Rolnicza	1	1
17	Regionalna Stacja Hydrologiczno-Meteorologiczna	1	1
18	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	1	1
19	Urzędy Gmin	47	47
20	Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze	3	3
21	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Zielonej Górze	1	1
22	Urząd Miejski Zielona Góra Biuro Ochrony Środowiska	1	1
23	Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. Delegatura w Zielonej Górze	25	25
24	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu	20	20
25	Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska – wszystkie	49	49
26	Posłowie i Senatorowie lubuscy	10	10
27	Biblioteki uprawnione do otrzymania egzemplarzy obowiązkowych	19	19
28	Kancelaria Sejmu Biblioteka Sejmowa	1	1
29	Biblioteka Główna UZ	3	3
30	Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie	1	2
31	Miejskie Centrum Edukacji Ekologicznej przy ZGKiM w Zielonej Górze	1	1
32	Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej przy ODN w Zielonej Górze	1	1
33	Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Jeziorach Wysokich	1	1
34	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zielonej Górze	1	1

35	Zielonogórskie Wodociągi i Kanalizacja	1	1
36	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zielonej Górze	1	1
37	Drawieński Park Narodowy	1	1
38	Wojewódzki Inspektorat Weterynarii	1	1
39	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Usług Wodnych w Zielonej Górze	2	2
40	Biblioteka Collegium Polonicum	1	1
41	Park Narodowy „Ujście Warty”	1	1
42	CZG-12	1	1
43	Biblioteka Klubu Garnizonowego Międzyrzecz	1	
44	Urząd Miejski Gorzów – Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa	1	1
45	Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp.	1	1
46	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Rybackiej	1	1
47	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej	15	15
48	Abrys Poznań	1	1
49	Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa	1	1
50	Okręgowy Inspektorat Pracy	1	1
51	Medyczne Studium Zawodowe	1	1
52	Wyższa Samorządowa Szkoła Zawodowa w Kostrzynie	2	2
53	Zarząd Okręgowy PZW	1	1
54	Zarząd Okręgu PZW Zielona Góra	1	1
Ogółem:		357	327

Wywiady dla prasy, radia i tv udzielone przez przedstawicieli WIOŚ

Województwo	Udzielone wywiady	
	w prasie	w audycjach radiowych i telewizyjnych
LUBUSKIE	25	14

b) wymienić **NOWE** elementy wprowadzone na stronach internetowych/portalach WIOŚ w 2011 r. w zakresie informacji o środowisku:

- ujęte w rozporządzeniu MŚ w sprawie sposobu udostępniania informacji o środowisku (na podstawie delegacji z art. 30 ustawy Poś)
- inne

w szczególności należy wskazać narzędzia pozwalające na interaktywne przeglądanie informacji o środowisku na stronach www WIOŚ

Na stronie internetowej WIOŚ w zakładce *monitoring środowiska/powietrze* zamieszczono opracowania pt.:

- „Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie badań imisji wykonanych w 2010 r.”,

- utworzono nową podzakładkę *chemizm opadów atmosferycznych*, w której zamieszczono wyniki badań chemizmu opadów atmosferycznych z lat 2003-2010,
- w zakładce *Lubuska Sieć Monitoringu Zanieczyszczeń Powietrza* aktualizowano wyniki z sieci monitoringu zanieczyszczeń powietrza z pomiarów automatycznych i manualnych.

W zakładce *monitoring środowiska/rzeki* zamieszczono opracowania pt.:

- „Ocena stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód rzek w województwie lubuskim w 2010 roku”,
- „Ogólna ocena stopnia eutrofizacji wód rzek województwa lubuskiego latami 2008-2010”,
- „Jakość wód rzek przeznaczonych do bytowania ryb w 2010 r.”,

W zakładce *monitoring środowiska/wody podziemne* opublikowano:

- ocenę jakości wód podziemnych woj. lubuskiego w 2010 r. – w postaci tabelarycznej oraz na mapie,
- utworzono link do strony z komunikatami i prognozami Państwowej Służby Hydrogeologicznej.

W zakładce *monitoring środowiska/jeziora* zamieszczono:

- ogólną ocenę stopnia eutrofizacji wód jezior w latach 2008-2010, w postaci tabelarycznej oraz na mapie,
- jakość wód jezior przeznaczonych do bytowania ryb – 2010, w postaci tabelarycznej,
- zaktualizowano ocenę jakości wód powierzchniowych jeziornych woj. lubuskiego w 2009 r.,
- kontynuowano archiwizację komunikatów z informacjami o stanie jakości wód dla poszczególnych jezior województwa lubuskiego.

W zakładce *monitoring środowiska/hałas* zamieszczono:

- pomiary hałasu komunikacyjnego wykonane w 2010 roku.

W zakładce *monitoring środowiska/promieniowanie elektromagnetyczne* zamieszczono:

- wyniki pomiarów natężenia promieniowania elektromagnetycznego przeprowadzonych na obszarze woj. lubuskiego w 2010 r.

Ponadto, na stronie internetowej WIOŚ Zielona Góra w 2011 roku zamieszczono:

- w zakładce *raporty* raport „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2009-2010”,
- w zakładce *gminy i powiaty* informacje o stanie środowiska w 2010 r. w powiatach: świebodzińskim, ślubickim, nowosolskim i wschowskim, w miejscowości Kostrzyn nad Odrą oraz stan środowiska w 2011 roku w powiecie sulęcińskim,
- w zakładce *aktualności* zamieszczono projekt warunków korzystania z wód regionów wodnych na obszarze działania RZGW w Szczecinie, zaktualizowane przez KZGW plany gospodarowania wodami oraz raport Europejskiej Agencji Środowiska

- c) wykaz prowadzonych baz danych:
- JPOAT,
 - OPH,
 - baza danych o korzystaniu ze środowiska EKOINFONET,
 - baza XR (zbierająca dane z automatycznych stacji monitoringu powietrza)
 - arkusze danych monitoringowych rzek,
 - arkusze danych monitoringowych jezior,
 - arkusze danych monitoringowych promieniowania elektromagnetycznego,
 - baza składowisk,
 - baza spalarni,
 - rejestr zakładów niebezpiecznych,
 - Ekoawarie,
 - Kary pieniężne,
 - HERMES,
 - OR – Ocena Roczna,
 - OP – Ocena Pięcioletnia.
- d) wykaz map cyfrowych otrzymanych w 2011 r. od instytucji współpracujących, opracowań własnych i innych warstw numerycznych oraz sposób wykorzystania tych map dla potrzeb PMŚ.
- Zaktualizowana sieć monitoringu wód powierzchniowych na lata 2010-2015 SHAPE_2010 - wykorzystywana w pracach nad WPMŚ.
 - Warstwa przedstawiająca zlewnie o powierzchni większej niż 5000 km² dla wszystkich rzek.
 - Warstwa przedstawiająca wyniki monitoringu gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych, w ramach zadania „Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 –faza trzecia”.
 - Warstwy przedstawiające propozycje obszarów szczególnie narażonych oraz wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych - przekazane w ramach konsultacji z RZGW.
 - Ocena stanu wód powierzchniowych jezior za 2009 rok.
 - Ocena stanu ekologicznego rzek na podstawie fitobentosu za 2010 rok.

- Mapy akustyczne przekazane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze, sporządzone dla odcinków dróg wojewódzkich w miastach: Nowa Sól, Lubsko, Żagań, Sulechów - wykorzystane przy planowaniu badań monitoringowych hałasu komunikacyjnego.

Mapy wykorzystywane są przy realizacji zadań monitoringowych i inspekcyjnych. Otrzymane mapy wykorzystano w pracach dotyczących lokalizacji i weryfikacji sieci monitoringu wód powierzchniowych. Wykorzystano je także w toku opracowywania arkuszy wyników badań i protokołów z terenowych badań rzek i jezior. Naniesiono na nie w postaci map numerycznych lokalizację: składowisk, punktów pomiarowych PEM i hałasu, stacji demontażu pojazdów oraz wyniki analiz wykonanych w ramach krajowego monitoringu wód powierzchniowych za 2010 rok. Mapy były opracowane m.in. na potrzeby publikowanego raportu o stanie środowiska w województwie lubuskim, informacji o stanie środowiska powiatach oraz do informacji o stanie środowiska zamieszczanych na domową stronę internetową WIOŚ.

Wykaz opracowanych i zamieszczonych map:

- Procent powierzchni gruntów leśnych (lesistość) w 2009 r. w powiatach woj. lubuskiego.
- Zróżnicowanie przestrzenne korzystających w 2009 r. z instalacji wodociągowej w powiatach woj. lubuskiego.
- Zróżnicowanie przestrzenne korzystających w 2009 r. z instalacji kanalizacyjnej w powiatach woj. lubuskiego.
- Odsetek ścieków przemysłowych i komunalnych oczyszczanych w woj. lubuskim w 2009 r. w odniesieniu do ilości ścieków wymagających oczyszczenia.
- Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w woj. lubuskim w 2009 r. w odniesieniu do ogólnej liczby ludności.
- Odsetek ścieków oczyszczanych biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w 2009 r., w poszczególnych powiatach woj. lubuskiego w odniesieniu do ogólnej ilości ścieków.
- Stan i potencjał ekologiczny jednolitych części wód rzek w województwie lubuskim w 2009 r.
- Stan chemiczny jednolitych części wód rzek w województwie lubuskim w 2009 r.
- Stan jednolitych części wód rzek w województwie lubuskim w 2009 r.
- Stan i potencjał ekologiczny jednolitych części wód rzek w województwie lubuskim w 2010 r.
- Stopień eutrofizacji rzek w punktach pomiarowo-kontrolnych na terenie województwa lubuskiego w latach 2008-2010.
- Ocena eutrofizacji jednolitych części wód rzek na terenie województwa lubuskiego w latach 2008-2010.
- Stan ekologiczny jednolitych części wód jezior w województwie lubuskim w 2009 r.
- Stan chemiczny jednolitych części wód jezior w województwie lubuskim w 2009 r.

- Stan jednolitych części wód jezior w województwie lubuskim w 2009 r.
- Lokalizacja punktów monitoringu operacyjnego wód podziemnych w 2009 roku oraz monitoringu diagnostycznego w 2010 roku.
- Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu komunikacyjnego.
- Lokalizacja punktów pomiarowych PEM w województwie lubuskim.
- Lokalizacja składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych w woj. lubuskim.
- Rozmieszczenie stacji demontażu pojazdów na terenie województwa lubuskiego.
- Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO) Natura 2000 w woj. lubuskim – stan na koniec 2010.
- Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Natura 2000 w woj. lubuskim – stan na koniec 2010.

WIOŚ w Zielonej Górze podejmuje próby szerszego wykorzystania ww. map do prezentacji wyników badań i pomiarów. W tym celu w 2011 r. prowadzone były wewnętrzne szkolenia pracowników WIOŚ związane z obsługą oprogramowania. Niezbędne są jednakże specjalistyczne szkolenia pracowników, zarówno w zakresie podstawowej obsługi, jak i możliwości wykorzystania dodatkowych rozszerzeń.

e) Podać:

- liczbę informacji o środowisku, w tym danych pochodzących z PMS udostępnionych pisemnie,

Udzielono 107 pisemnych odpowiedzi na wnioski o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie (głównie wyniki badań i opracowania WIOŚ na podstawie wyników PMS) – w celu ich wykorzystania w pracach naukowo-badawczych i edukacyjnych.

- liczbę informacji o środowisku, w tym danych pochodzących z PMS, udostępnionych ustnie bez pisemnego wniosku (o ile to możliwe),

Udzielono 12 informacji ustnych bez pisemnego wniosku.

- liczbę udzielonych informacji o aktualnym poziomie zanieczyszczenia powietrza

Udzielono 150 pisemnych informacji o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza (opracowywane na podstawie wyników PMS) – w szczególności do celów projektowych.

- czy były przypadki odmowy udzielenia informacji o środowisku – jeśli tak to podać ile i jakie były przyczyny odmowy

Nie było przypadku odmowy udzielenia informacji.

Ponadto zaopiniowano 8 projektów uchwał w sprawie wykazu kąpielisk na terenie województwa oraz wydano trzy opinie o stanie środowiska w miejscach, w których planowany był wypoczynek dzieci.

- f) udział przedstawicieli WIOŚ w posiedzeniach organów samorządowych, RZGW, innych

Udział w posiedzeniach	Liczba posiedzeń z udziałem przedstawicieli WIOŚ
Rad gmin	3
Rad powiatów	3
Sejmików samorządowych	10
Zespołów roboczych organów samorządowych	3
RZGW	1
Innych jednostek	16

Proszę przedstawić najczęściej poruszane – na tych posiedzeniach – przez przedstawicieli WIOŚ zagadnienia oraz tematykę przekazywanych opracowań.

- Przedstawiono informacje o stanie środowiska w 2010 roku na terenie miast Kostrzyn i Żary oraz w gminie Kozuchów.
- Podczas sesji rad powiatów przedstawiono informacje o stanie środowiska w 2010 roku na terenie powiatów: ślubickiego, świebodzińskiego, nowosolskiego,
- W ramach spotkań z przedstawicielami władz miast powiatowych Sulęcina i Żar omawiano elementy współpracy w zakresie monitoringu powietrza realizowanego w 2011 roku i planowanego do realizacji w 2012 roku.
- Na jednej z sesji Sejmiku Województwa Lubuskiego przedstawiono informację o realizacji zadań WIOŚ w Zielonej Górze w 2010 roku, przyjętą wcześniej przez Komisję Rolnictwa i Ochrony Środowiska.
- Podczas spotkania w RZGW we Wrocławiu omawiano wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej w kontekście monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w cyklu wodnym 2010-2015.
- Podczas spotkań Grupy Roboczej Ekspertów ds. Monitoringu Grupy Roboczej W2 „Ochrona wód” Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych przedstawiciele WIOŚ w Zielonej Górze omawiali zakres prac realizowanych w ramach Grupy oraz prezentowali wyniki prowadzonych w ramach współpracy badań.
- W ramach grupy projektowej ds. polsko – niemieckiej współpracy w zakresie środowiska omawiano bieżące zagadnienia współpracy transgranicznej, realizację planu pracy w 2010 roku i program dalszej współpracy.
- W trakcie konferencji zorganizowanej przez Międzynarodową Komisję Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem miała miejsce wymiana doświadczeń i praktyk z zakresu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry na terytorium Polski, Republiki Czeskiej i Niemiec, związanych z wdrażaniem Dyrektywy Powodziowej oraz pierwszym cyklem planowania zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną.

- Podczas spotkania w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. omawiano elementy współpracy przedstawicieli różnych służb i inspekcji z Policją w celu redukcji liczby przestępstw, wykroczeń i innych zagrożeń związanych z sezonem turystyczno-wypoczynkowym.
- Wspólnie z władzami Zielonej Góry zorganizowano konferencję prasową, w trakcie której zaprezentowano raport „Stan środowiska w Zielonej Górze w latach 2005-2010”.
- Podczas narady w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. poświęconej działalności „Lubuskiej Platformy Paliw” omówiono rolę i znaczenie platformy w działalności WIOŚ w Zielonej Górze.
- W trakcie uroczystości związanych z 60-leciem działalności Gospodarstwa Rybackiego w Sławie zaprezentowano wyniki badań przeprowadzonych w ostatnich latach przez WIOŚ w Zielonej Górze oraz przedstawiono ocenę aktualnego stanu wód Jeziora Sławskiego.
- Podczas narady jaka się odbyła w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. omówiono procedury postępowania z odpadami niebezpiecznymi porzuconymi w środowisku przez nieustalonych sprawców.

3. Proszę o przedstawienie przykładów sprawnej współpracy w zakresie realizacji zadań PMS z innymi organami, instytucjami, itp. oraz wniosków i sugestii usprawniających tę współpracę; w szczególności proszę przedstawić udział innych jednostek (np. Inspekcji Sanitarnej, Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych) wraz z komentarzem na temat znaczenia jakościowego (zakres i rola) tego udziału.

WIOŚ w Zielonej Górze brał czynny udział w konsultacjach społecznych „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku”, oraz „Programu Ochrony Powietrza dla miasta Gorzowa Wlkp.”. W ramach konsultacji przeprowadzono weryfikację obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych (OSN).

Prawidłowo układała się współpraca WIOŚ z Oddziałem IMGW we Wrocławiu, Szczecinie i w Poznaniu – w zakresie monitoringu chemizmu opadów atmosferycznych oraz w zakresie udostępniania danych hydrologicznych do celów monitoringowych.

W zakresie realizacji PMS Inspektorat kontynuował w 2011 roku współpracę z Wojewódzką Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną, w oparciu o porozumienie zawarte pomiędzy Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, a Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Współpraca układała się prawidłowo i dotyczyła głównie udziału laboratoriów obu Inspekcji w badaniach jakości wód powierzchniowych ujmowanych dla potrzeb zaopatrzenia ludności w wodę.

4. Proszę podać informacje o szkoleniach konferencjach, seminariach, warsztatach itp. **organizowanych przez WIOŚ** dla samorządów, szkół i innych odbiorców w zakresie działalności kontrolnej, monitoringowej i ppa.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze zorganizował w swojej siedzibie szkolenie dla przedstawicieli lubuskich samorządów powiatowych dotyczące

współdziałania w zakresie zapobiegania, zwalczania oraz usuwania skutków poważnych awarii przemysłowych. W szkoleniu uczestniczyli przedstawiciele 11 starostw powiatowych województwa lubuskiego, specjalizujący się w tematyce ochrony środowiska.

5. Proszę scharakteryzować główne trudności związane z realizacją zadań monitoringowych.

Na etapie szczegółowego planowania zadań PMŚ na 2011 rok – w związku z ograniczeniami środków budżetowych, brakiem stabilnych źródeł finansowania zadań PMŚ oraz brakiem wymaganych metodyk – wystąpiła konieczność weryfikacji planów w zakresie podsystemu monitoringu wód powierzchniowych, co spowodowało ograniczenie zakresu badanych rzek i jezior.

Główne trudności w zakresie realizacji zadań monitoringowych wiązały się w znacznym stopniu z trudną sytuacją finansową WIOŚ. W pogarszającej się od lat sytuacji finansowej Inspektoratu bardzo istotnym problemem staje się zapewnienie ciągłości badań i utrzymanie jakości wyników. Dotyczy to wszystkich komponentów środowiska i wiąże się z niedoborem środków na okresowe przeglądy, serwisowanie, wzorcowanie aparatury pomiarowo-badawczej oraz na specjalistyczne naprawy i utrzymanie akredytacji. Od wielu lat nie zmienia się liczba pracowników odpowiedzialnych za realizację rosnących zadań w zakresie Państwowego Monitoringu Środowiska.

W szczególności w 2011 r. nasiliły się problemy z eksploatacją Lubuskiej Sieci Monitoringu Powietrza (LSMP), związane m.in. z upływem gwarancji na sprzęt pomiarowy zainstalowany w stacjach. Problemy te dotyczą zachowania ciągłości pracy analizatorów, zapewnienia odpowiedniej jakości wykonywanych pomiarów oraz utrzymania systemu łączności i przesyłu danych. Istnieje uzasadniona obawa, że WIOŚ samodzielnie nie podoła obciążeniom związanym z eksploatacją zdekapitalizowanych stacji i zapewnieniem odpowiedniej jakości realizowanych pomiarów oraz niezakłóconym przesyłem danych, między innymi do sieci Ozonweb.

Poważnym zagrożeniem dla realizacji zadań monitoringowych związanych z ocenami jakości powietrza jest brak narzędzi (i środków na ich zakupy) dla wdrożenia modelowania w tym zakresie.

W zakresie monitoringu wód trudności wiążą się także w znacznym stopniu z sytuacją finansową WIOŚ. Pociąga to za sobą konieczność łączenia wyjazdów monitoringowych i inspekcyjnych. Eskalacja problemów finansowych związanych z eksploatacją środków transportu (rosnące koszty paliw, awaryjność pojazdów, naprawy itp.) może uniemożliwić pełną realizację zadań monitoringowych (a także kontrolnych oraz związanych z przeciwdziałaniem poważnym awariom i usuwaniem ich skutków).

Realizacja szerokiego programu badań, w szczególności – w zakresie biologicznych elementów oceny jakości wód oraz substancji priorytetowych powoduje znaczący wzrost obciążenia – zarówno finansowego, jak i czasowego.

Istotny problem – w szczególności w świetle nowych zadań związanych z oceną stanu jednolitych części wód – stanowi brak baz danych dostosowanych do aktualnie wykonywanych zadań i znowelizowanych przepisów.

Bardzo istotnymi w realizacji m.in. zadań monitoringowych są problemy kadrowe WIOŚ, (odchodzenie doświadczonych specjalistów na emerytury, do przemysłu i do instytucji samorządowych) spowodowane najczęściej niesatysfakcjonującymi ich płacami. W tej sytuacji bardzo dotkliwym jest permanentny brak własnych środków na specjalistyczne szkolenia młodych, niedoświadczonych pracowników oraz ograniczone możliwości udziału w specjalistycznych, nieodpłatnych szkoleniach organizowanych centralnie. Ze względów ekonomicznych (ograniczenie kosztów delegacji) wskazane jest organizowanie szkoleń strefowych oraz za pośrednictwem Internetu.